

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben hákos kordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétvége és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszadéltat
 vagy megörvénésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Helyes adóm óra 8 más.

NAGYVÁRAD, szeptember 5.

Képviselők a nép között.

A napokban egyik biharmegyei képviselő kerületébe jött le, meglátogatni községeit, illetőleg választóit. Beszámoló nem tartott, hanem a helyett történt valami más. Tudakozódott és információkat szerzett magának a népnek ügyesbajos dolgairól és bajairól, nem csekély rémületére egyik-másik községi basának. Mert ne feledjük, hogy Biharmegyében vagyunk, ahol különösen a román lakta vidékeken, még ma is, a XX-ik században, óriási állapotok uralkodnak.

Mert az csak itt nálunk, Biharmegyében, és a szegény román nép között történhetik meg, hogy a segédjegyző (született román ember és a legfanatikusabb gyűlölője a magyarnak) télvíz idején, 19 fokos hidegben, csekély községi pótdadó hátralékért levétesse a szerencsétlen román parasztnak gunyhójáról az ablakokat és ajtókat.

Az is csak Biharmegyében történhetik meg, hogy a jegyző (ez meg született fajmagyar), zárt ajtók mellett addig üsse, rugdossa az egyik román parasztot, míg ez az ütlegek súlya alatt össze nem roskad. Mindezt a nép közvetlenül panaszkolta el az illető képviselőnek, aki természetesen nem maradt adósa a basás-

zkodó uraknak. Vagy, mit szóljunk ahhoz — amiről különben volt szó — hogy egyik biharmegyei kis román községben a községi pótdadó 145%! És így tovább.

És mindezekről mindeddig mélységesen hallgattak az erre hivatott közegek és hallgattak első sorban a letűnt szabadelvű pártunk volt képviselői, a kik most lépten-nyomon piszkálják és gyanúsítják a koalíciós kormányt és a képviselőket. Hja, persze szerintök a képviselőiség csak arra való volt, hogy meg legyenek egyszer választva, aztán öt évig oda sem néztek a kerületnek. Ok csak egyszer mentek a nép közzé: a választásokkor, de akkor is csak abban az esetben, ha ellenjelöltjük volt és akkor is nem a szó és beszéd hatalmával, hanem pénzzel és korrupcióval vették meg a szavazatokat és toborozták maguknak híveket és ezt nevezték ők népképviselőnek.

Egyeseket leszámítva, soha kerületükbe el nem látogattak, soha a néppel nem törődtek, hanem hagyták vérszopó piócáiknak áldozatul esni. Tudok rá esetet, hogy egyik választókerületben, hol a románok tulsúlyban vannak, a volt szabadelvű képviselő 15 évig feléje sem nézett kerületének.

És ezek az urak ma megrágalmazzák a koalíciós kormányt, telekiabálják a nagy világot, hogy a képviselők nem tesznek semmit, hogy a mai kormány

éppen úgy beszedi az adókat és előállítja az ujoncokat, mint annak idején a liberális kormány. Tehát semmi különbség a mai kormány és a volt szabadelvű kormány között.

Hát ez egyszerűen nem áll. Mert elsőben is sem a kormány, sem annak képviselői nem ígérték azt, hogy adót nem kell fizetni és ujoncokat nem fog kelleni előállítani. Ez oly abszurd ígért lett volna, amely még a legdühösebb szociálista jelölt sem ígérhetett volna meg anélkül, hogy ezáltal esetleges megválasztatása esetén, ne diszkreditálta volna magát választói előtt. A mai kormány ilyesmire nem vállalkozott, hanem igen is vállalkozott arra, hogy megmentse Magyarország alkotmányát, vállalkozott arra, hogy megmentse Magyarországot az abszolutizmustól és vállalkozott még a rend helyreállítására és a választói jog reformálására. A kormány ezen ígéréseit részben teljesítette, részben teljesíteni fogja. A képviselők pedig vállalkoztak arra, hogy a nép képviseletet a szó legnemesebb értelmében fogják gyakorolni. Megígérték azt, hogy a néppel nemcsak akkor fognak parolázni és nemcsak akkor fognak hozzá leereszkedni, midőn szükségük lesz a népre, hanem mindannyiszor, valahányszor ezt a nép érdeke megkívánja.

Megígérték azt, miszerint kerületeiket évenként többször meg fogják látogatni és választóiknak érdekeit mindenkivel

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A jutalom.

A tengerészeti miniszteriumnak az 189. évben intim szenzációja volt: Fernand Crusole, a hős hadnagy, a becsületrend vitéze, akinek nyolcszáz megmentett emberélet véste hálóját emlékköbe. — Fernand Crusole, házasságot kötött. Az ujdonsült férj személye már egymagában általánosan érdekelte az egész miniszteriumot, de fokozta az érdekességet a menyasszony kiléte és a regényes körülmény, amely ezt a frigyet létrehozta. A menyasszony: Jane Whirle kisasszony — csodás szépségű hölgy, akinek szépsége azonban ébenfekete. A legtisztább szerezsen vér sarjadéka a hölgy, abból a messi tengerentuli hazából, ahol fél század előtt még igavonó rabszolgafaj volt a családja. Hanem a fekete kisasszony öt millió dollárt hozott magával a férjhezmenetel alkalmával.

— Hiába, én mégsem értem a dolgot! — kiáltott fel Farret kapitány a club társas ebédjén, amikor a szenzációt legelső alkalommal tárgyalta a hozzászólás. — A legtökéletesebb

szépségnek is megsemmisítő bélyege a fekete jelleg. Én legalább nem nyujtottam volna ki a kezemet ezekért a milliókért.

— Pedig tudja e, kapitány, hogy, Crusole hadnagy teljesen szegényként vette el a leányt? — szólt közbe Mireuil sorhajóhadnagy. — Igen, igen; minden hozomány nélkül. Azok a milliók csak utóbb kerültek a kezébe jutalomként.

— Lehetetlen!
 — Mégis igaz. Sőt a legérdekesebb még az, hogy nem is a leány atyja adta a hozományt, hanem egy vadidegen ember, aki már nem is él.

Farret kapitány értelmetlenül bámult a beszélőre.

— No, ez mese; ön bolonddá akar tenni bennünket.

— Már azt igazán nem merném megtenni — felelte a hadnagy. — Szórol-szóra igaz minden szavam, — most is ismétlem: valóságos regény ez a házasság.

— Teringettét, akkor hát mesélje el!

— Nagyon szívesen.

Mireuil hadnagy aztán elmesélte a történetet.

Az elmúlt esztendőben Crusole hadnagy a tengerészeti miniszterium megbízásából a Hayti sziget mellett mélységi tanulmányokat végzett és egyuttal muzeumi gyűjtemények számára kuttatott a mi hajdani gyarmatunkon. Több hónapot töltött az Antillák e pontján s mint afféle mindenért lelkesedő ember, sok érdekes emléket szerzett ott.

Egy este Crusole egymagában csatangolt a hegydombos erdőség szélén. Nagyobb kirándulásról igyekezett vissza a kikötőbe, ahol hajóját hagyta; a leszállott este sötétje pedig még az erdőben érte, az a hirtelen támadt sötétség, amely délszaki tájakon a nap lementét követi. Crusolet óva intették mindig az efféle kirándulásoktól, de hát ő nem félt; hogyan is lehetne gyáva az ember, aki kétszer telet át már a sarki tengereken és három hajótörést élt át? Ugyan remeghetne az a tengerésziszta, aki egymagamentett ki uszással a legviharzóbb indiai Óceánon annyi tömérdek embert a százszoros halálveszedelemből? Amikor észrevette, hogy itt ezen az estén eltévedt, közönyösen fogadta a sorsot, amely következhetett és habozás nélkül indult neki a sűrűségnek, hogy a benszülöttek közeli falvába jusson.

Tankönyvek,

valamint mindennemű **író-rajz és festőszerek a legnagyobb választékban** kaphatók:

Sebő Imre,

könyv- és papír kereskedésében, **Nagyváradon.**

Fő-üzlet: **Fő-utca.** Telefonszám: **276.**

1748.

Fiók-üzlet: **Nagy piac-tér.** Telefonszám: **152.**

szemben meg fogják védeni. És a képviselők ígéreteiket be is váltják. A nép közé mennek, velük beszélnek, érintkeznek, tanácsot adnak neki, panaszait meghallgatják. Ez a népképviselő. Azért képviselő képviselő, hogy első sorban választóinak érdekeit védje és támogassa. Nemcsak azért képviselő valaki, hogy törvényt hozzon, hanem azért is, hogy választóinak sérelmeit meghallgassa és azoknak szanálását teljes erejéből előmozdítsa. Ezé t kell a képviselőknek a nép közé menni, hogy ott közvetlenül szerezzenek maguknak tudomást a népek ügyes-bajos dolgairól. Ezen hivatásukat a mai koalíciós képviselők igen szépen gyakorolják. A parlamenti szünet alatt kerületeikbe utaznak, ott heteket töltenek és ahol és amikor csak lehet, segítenek a népen. Így is van rendjén.

(Kl.)

Minisztertanács. A miniszterelnöki palotában tegnap délelőtt Kossuth Ferenc kivételével az összes miniszterek tanácskozáson gyűltek egybe. A kereskedelmi minisztert a minisztertanácsban Sztéryni államtitkár helyettesíté. A minisztertanács a nyári szünet alatt felhalmozódott nagy anyag következtében a délutáni órákba is belenyúlt. Mint értesülünk, a minisztertanács a folyó ügyeken kívül első sorban az Ausztriával megkezdendő tárgyalások anyagával, valamint az őszi ülésnek elején előterjesztendő törvényjavaslatokkal foglalkozott.

A munkásbiztosítási törvénytervezetről a kereskedelemügyi minisztériumban Sztéryni József elnöke alatt folyó szaktanácskozmány befejezte az általános vitát. Ma délután kezdődött meg a törvénytervezet részletei felől a tanácskozás. Itt emléjtük meg, hogy Sztéryni József utólag a Keresztény Szociális Egyesületek Országos Szövetsége kép-

viselésében az ankétre meghívta dr. Gieszwein Sándor orsz. képviselőt és a parlamenti szociális bizottság elnökét, dr. Ernst Sándor orsz. képviselőt és Szalánczy Andort, az Igaz Szó munkásújság szerkesztőjét, s így reparálta a keresztény szocialista munkások mellőzésekkel okozott sérelmet.

Közttereink gondozása és a lövészegylet.

Ismeretes olvasóink előtt, hogy a város és a közönség nincs megelégedve közttereink gondozásával, mit évek óta a lövészegylet teljesíti s e miatt fel akarják bontani a szerződést s közttereink gondozását házi kezelésbe akarják venni.

Ebből kifolyólag a Szabadságban egy támadó cikk jelent meg Komlóssy tanácsos ellen, ki a következő sorok közlésére kért fel bennünket:

A »Szabadság« f. évi 4-iki számában »A megvédett lövészegylet« címen egy cikk jelent meg, amelyre rosszakaratú és sértő tendenciája miatt a közönség, tájékoztatása céljából kénytelen vagyok hirteligen válaszolni.

Akik a polgári lövészegylettel kötött szerződés keletkezésének történetét ismerik s így első sorban Mezey Mihály ur, azok nagyon jól tudják, hogy ezen szerződés keletkezése a néh. dr. Bulyovszky József polgármesterségének kezdetével esik össze és az ügyiratok bizonyítják, hogy én ezen szerződés megkötését mindég elengedtem, mert azt a város érdekével összeegyeztethetőnek nem tartottam. Ez volt álláspontom kezdetben s ez ma is.

Másfelől köztudomású tény az, miszerint a polgári lövészegylet elleni eljárás 1905. évben azon körülmény folytán indult meg, hogy Müller Salamon úr. tag ur interpellációja folytán a polgármester helyettes ur a lövészegylettel szemben követendő eljárásra nézve tölem javaslatot kívánt be s ennek folytán, eredeti álláspontom fenntartva, a polgári lövészegylettel kötött szerződés felbontását és a köztterek és parkoknak házi kezelésbe való vételét hoztam javaslatba, — így tulajdonképpen nem is az én közvetlen tényem alapján lett megindítva a megoldásra váró kérdés. — Meg

kell itt említenem, hogy Müller Salamon ur f. évi június 26 án újabb panaszt adott be a lövészegylet ellen s ebben indítványt tett a szerződés felbontásának kimondására iránt.

Ez a tényállás merőben kizárja annak a nemtelen gyanúsításnak a látszatát is, mint ha én azért támadnám a polgári lövészegylet működését, mert Mezey Mihály ur a polgármesteri választásnál erősen exponálta magát Rimpler Károly polgármester ur megválasztása érdekében s így támadásomat, illetve vádaskodásomat (?) a Mezey Mihály ur elleni személyes bosszu művének tartják.

Ha én hasonló gondolkozású egyén volnék, megfordíthatnám a tételt s azt mondhatnám, hogy Mezey Mihály ur azért exponálta magát velem szemben a polgármesteri választásnál, mert a szerződéses viszony lérejtöttét minden erőmmel megakadályozni igyekeztem.

Ugy-e ekkiró ur ez piszkos félfogás és gyanúsítás lett volna tölem?!

En azt hiszem, hogy ugy a Mezey Mihály ur, mint az én személyem felette áll annak, hogy ily nemtelen gyanúsítással megbélyegeztethessék!

Nemkevésbé nemtelen rágalmakat tűz a cikk írója azon ténnyhez, hogy egy pár nagyváradi kertész ajánlatot adott be a városhoz, hogy olcsóbban fogják vállalni a köztterek gondozását, mint a lövészegylet s azt írja a cikk író, hogy ezzel elárultam, hogy az egész nagy harangozás tulajdonképpen miért és kiknek érdekében történt.

A cikk írója bizonyosan nem tudja, hogy a pályázatnak ez irányban való kiírását a közgyűlés rendelte el s a pályázat eredményét folyó évi július 28 án 7663 sz. a. azon javaslattal mutatta be a tanácsnak, hogy Nagyvárad város közönsége nem azért szavazta meg költségvetésében a köztterek és parkok fenntartására felvett összeget, hogy ennek rovására abból még megtakarítások eszközöltesse, hanem hogy a köztterek és parkok a hozott áldozatnak megfelelő karban tartassanak s minthogy nézetem szerint ez a kívánságom legbiztosabban a város házi kezelésében érhető el s minthogy a polgári lövészegylet szerződéses kötelezettségének a múltban sem tett eleget, a folyton megújuló panaszokból pedig az látható, hogy annak eleget tenni a jövőben sem akar; ennél fogva a vállalatba adást nem tartom helyesnek, hanem a házi kezelésbe való vételt hoztam

Amint így áttörtetett a pálmabozótokon, egyszerre rémülten állott meg: a vadon leg-hatalmasabb vadjával találkozott, a halálos marású csörgőkígyó egy jól kifejtett példányával. Ha észrevette volna, kitér előle, de Crusole nagy szerencsétlenségére a félelmetes csuszómászó éppen az utjába tévedt és Crusole a nehéz csizmájával rálépett.

A bestia az csizmasarok alatt rettenetes csavarodással kapta át a férfi lábát. A csizma épen derékon nehezedett rája és Crusolenak volt annyi lélekjelenete, hogy a lábát nem vette le róla, hanem még súlyosabban nehezítette léptét a kígyó testére. Iszonyatos viaskodás támadt a sötétben. A kígyó idétlen forgásokkal igyekezett kiszabadulni a kelepceből, élesen sziszegő szája pedig szinte befecskendezte a csizma szárát a mérges nyállal. Crusole nem mert lehajolni, hogy a késével ölje meg az ellentelét; hiszen a sötétben nem láthatta, hová sujt és így a kígyó marásra feltárt fogsora könnyen haraphatott volna a kezébe. Megkísérelte tehát, hogy a másik lábával tiporja el. Tízszor, huszszor dobantott le, — egyszerre aztán megcsuszott, a kígyót szorító lábának súlya meglibbent s a fenevad kisiklott a békó alól.

A következő pillanatban a kígyó fogsora beleharapott Crusole combjába . . .

Crusole rémes kiáltással hívott segítséget; a kígyó pedig elsurant a sűrűségben, miután bosszút állott ellenfelén.

*

Az igazi isszonyat csak most következett. A hadnagy vérző sebe már dagadni kezdett; negyed óra múlva be kell következni a halálnak. Már most képzeljék ehhez a tudathoz a körülményeket: átláthatatlan sötétben, távol minden emberi segítségtől . . . Bizony, nem csodálom, ha a hős Crusole is elvesztette az önuralmát és rémülettől üzetve futni kezdett, neki a bizonytalan sötétbe, és kiáltozott, amint csak a tüdeje bírta.

Egyszerre a távolból egy hang felelt. kii-i-i! A benszülöttek ismert jeladása volt. Crusole reménytől ösztökélve most még gyorsabban iramodott a hang irányában, így kiáltozva; az a másik hang pedig felelt neki. Végre találkozott a két ember a sűrűség szélén, ahol halvány világosság is derengett az égről, melynek csillagsátora most nyitotta meg éjszakai pompáját.

— Segíts, ember, akárki vagy! — kiáltotta Crusole francia és angol nyelven.

— Itt vagyok — felelt a másik.

S egy női alak sietett a veszélyben levő-

höz. A benszülött leány hamarosan megértette a helyzetet.

— Hu! Itt gyorsan kell tennünk valamit, — lihegte.

És be sem várva, amíg Crusole a kését elővonná, a fogával tépte fel a férfi nadrágjának szövetét, lefejtette a ruhát a sebről, — azután rátapasztotta a száját a véres sebre, hogy kiszívja annak mérgét . . .

Csak azok tudják megérteni ennek a nagy önfeláldozásnak a mértékét, akik ismerik a kígyóméreg hatását. A testvérinél nagyobb önfeláldozás kell az operációhoz. Crusole megdöbbenve, ámulva nézte a leány készségét s miatt az a sebet szívtá, Crusole szeméit a hála megtöltötte könnyel.

— Most már jó lesz minden, — szolt végezetül a leány. — Hanem siessünk, mert whyskeyt kell még ráöntenünk . . . Itt lakom a közelben, atyám tart otthon pálinkát.

Néhány perccel később a tiszt, e leánytól vezetette, belépett egy ócska házba, melynek külseje azonban máris bizonyos rendszerettről tanuskodott. Egy öreg szerezcsen férfi fogadta, aki bizonyos európai jószívűséggel nyújtott segítséget a sebesültnek.

— Ma azonban nem engedem tovább

Eigner Ede és Társa

cipő különlegességek áruháza

== Nagyvárad, Bémer-tér. ==

Kobrak cipők

egyedüli raktára!

Nagy választék női- férfi- és gyermek cipőkben a legegánsabb és legjobb kivitelben.

Szolid kiszolgálás!

1752. Szabottárak!

Vidéki és helybeli telefon 695 szám.

ujból indítványba. Ezen tényállást most meg-
ösmerve, nem pirul-e a cikk író gyanúsításának
szemérmetlen voltától?

Ami a polgári lövészegyletnek adott évi
12000 korona elszámolását illeti, kijelentem,
hogy én soha és senkinek nem mondtam azt,
miszerint a polgári lövészegylet 48000 koroná-
ról elszámolni nem tud, hanem azt mondtam
és ezt a polgári lövészegyletnek saját szám-
adásaival tudom bizonyítani, hogy a várossal
kötött szerződéses viszonyból folyólag a pol-
gári lövészegylet 1902. évben 5377 kor. 55
fill.-t, 1903-ban 2240 kor. 45 fill.-t, 1904-ben
2716 korona 93 fillért, 1905-ben 1751 kor. 84
fillért s így négy év alatt összesen 18066 korona
77 fillért takarított meg, illetve vont el rendel-
tetési céljától és ezen összeget a lövészegylet
egyéb céljaira fordította.

Ha ettől eltérő közlemény jelent volna
meg bár mely lapban, így annak közrebo-
csájtója kétségen kívül nem jól értett meg.

Végül mivel azon meggyőződésben vagyok,
hogy a fentebb idézett című közleményben
kifejezett nyert gyanúsítás és rágalom egyene-
nesen azt célozza, hogy engem a város érdeké-
ben kifejtendő működésemenben terrorizáljon, —
ezennel kijelentem, miszerint ily akna munkák-
kal magamat megfélemlíteni, avagy a meg-
győződésem szerint egyedül helyes utról eltér-
tetni nem hagyom senki által.

Nagyvárad, 1906 szeptember hó 5 én.

Komlóssy József,
g. tanácsnok.

A körözsvölgyi pénzhamisítók.

Tegnap folytatta és be is fejezte a tör-
vényszék a 15 tagú pénzhamisító banda ügyé-
nek tárgyalását.

Körülbelül egy órát vett igénybe, míg a
bűnjelket kellőleg csoportosították, hogy me-
lyik kinek a tulajdonát képezi. Általános fel-
tűnést keltettek a hamis ökoronások, a melyek
igazán meglepő ügyesen készültek. Színük,
csengésük teljesen megfelel az igaziaknak, ve-
retük tökéletes csak a súlyuk valamivel kisebb,
mint a valódiaké. Remekbe készült egy külön
örzött példány, amelyet Kállai Sándortól vet-
tek el. Ezen a példányon még a használat
okoza elsötétedés is látható.

menni, — szót a fekete samaritánus. — A
házamban lesz hely a tiszt ur számára is.

Aztán kiszólt a leánynak:

— Ysi! Hozzá! Harapni valót a vendé-
günknek!

A leány azonban már magától készült
ehhez, mert éppen belépett kenyérral és gyü-
mölcsessel. Crusole, aki csak most tért teljesen
magához, most vehette csak szemügyre a meg-
mentőjét, és ámulva látta a legszebb nőt, akit
valaha látott. A fekete nép leányai rendszeren
rutak, de a szépe csodás tökéletességű
olykor.

— A nagyanyja fehér nő volt — mondta
az öreg dicsékvéssel.

— Uram, — felelte Crusole, a kezét
nyújtva — olyan embereknek, akik ennyi nemes
szívvvel vannak megáldva, mint önök, az euró-
pai ember nem a bőr színét nézi, hanem mély
tisztelettel emel kalapot . . .

— Igaza van, uram. Nem a szín határoz
és mégis. Lássá, én ma talán az önnek egye-
temein foglalnék el tanszéket, ha nem volnék
fekete. Sokat tanultam, diplomát is szereztem,
de az ambicióimat letörte a mélységes megszé-
gyenítés, amelylyel állandóan a fajomért meg-
szenvettedtek. Én, uram, Londonban tanul-
tam . . . mignem a megaláztatás visszaűzött
de a szülőházámba, az ősi földhöz, az állatok
közé, ahová a természet helyezte.

Crusole mind nagyobb csodálkozással né-
zett körül. Az egymásra torló rendkívüli
események, immár egészen elkábították.

— Hihetetlen! Micsoda váratlan dolgok!

A szeme azonban mindegyre a szép le-
ányt nézte, aki szelíden ült mellette. És Crusole

A védők egyike meg is jegyezte:

— A ki ezt csinálta, azt jó fizetéssel
alkalmazni kellene az állami pénzverdében.

A perbeszédre 10 óra után került
a sor.

Gáthy Bálint alügyész hosszabb beszédben,
részletesen fejtegette, hogy a vádlottak a pénz-
hamisítást tényleg eikövétték.

Dr Krüger Aladár az Osváth-család, dr
Adorján Emil, dr Szokoly Tamás és Sarkadi
Imre pedig a többi vádlott érdekében terjesz-
tették elő a védelmet.

A vádlottak közül Kállai Sándor, aki a
főtárgyalás egész folyamata alatt ügyesen véde-
kezett, hosszabb védbeszédet mondott maga
mellett. Folyékony, ügyes előadása igen érde-
kes volt. Nem utolsó ötlet, amit a rendőrség
előtt történt kihallgatásáról és beismerésé-
ről mondott. Nem tagadta, hogy a beismerés
megtörtént.

— Nem az újjából szopta a fogalmazó ur,
ami a jegyzőkönyvben van, hanem a karjából
meg az ökléből. Azokkal vert engem — hát
vallottam, mint a parancsolat.

Egy óráig tanácskozott a törvényszék az
ítélet fölött. Addig a folyosón beszélgetésekbe
ereszkedtek Kállaival, akinek intelligenciája ál-
talanosan feltűnt. Járt már Kállai Amerikában
is, Clevelandban volt színész, de azután a
felesége kérésére hazajött a családjához. Egyik
ügyvéd angolul folytatta a beszélgetést, Kállai
nem jött zavarba: ő is angolul felelt. Szocialis-
tikus kérdésekről igen értelmesen tudott
beszélgetni.

Tizenkettőre lett készen az ítélet, amelyet
Böhm Jenő elnök azonnal kihirdetett, a kihir-
detés maga felőrnál tovább tartott. Az ítélet
értelmében a törvényszék Kállai Sándorra bünte-
tett előélete miatt a maximális büntetést szabta ki:
3 évi fogházat. Osváth Péter ellen az eljárást
megszüntették, Osváth Péterné kapott 2 évi,
Osváth Demeter 6 havi, Gliga Tótyer 9 havi
fogházat. A többiek 9 hónapra 14 napig ter-
jedő fogházbüntetéssel sújtottak. Osváth Pé-
teren kívül kiszabadult a csavából Balogh
András főbíró is.

Az ügyész megnyugodott az ítéletben, a
vádlottak és védők telebezték. Különösen
Kállay fakadt ki az ítélet szigorúsága ellen:

— Ha már három évet kaptam, csukja-

lelkében a hála mellett más órvés kezdett meg-
fészkelődni: valami szent, ihlettel teli érzés,
amely lenyűgözte egész gondolatvilágát.

De hát nem részletezem a további his-
tóriát.

Crusole hadnagy, amikor a hajójára vissza-
tért, már magával vitte a lelke mélyében a nagy
elhatározást. Soká küzdött mégis, de vala-
hányszor ellátogatott az öreg Whirle házába,
onnan mind szerelmesben jött vissza. Egy
napon pedig megmondta a leánynak, hogy te-
leségül veszi . . .

Amikor a különös szerelmi kalandnak
híre jutott, a lapokban is megírták azt. Es egy
szép reggelen Bride newyorki közjegyző érte-
sítette Crusole hadnagyot, hogy mr Lung gyá-
ros megbízásából öt millió dollárt küldött nász-
ajándéknak.

— Ha nem emlékeznék ön mr Lung ne-
vére, — írta közjegyző, — meg kell jegyez-
nem, hogy ő egyike volt a Polar Star utasai-
nak, akiket ön mentett meg a hősiességgel.
Mr Lung soká habozott a hálája módja fölött,
de ön megtanította őt arra, hogy a hálánk
sohse legyen kevés. Ha ön a nevével, életével
tud megajándékozni egy szerencsés nőt, mert
az az ön életét mentette meg, — mr Lung
sem lehet kevésbé nagylelkű és ezennel meg-
osztja önrel a vagyonát . . .

— Nos, — kiáltott fel Mireuil hadnagy,
— nemde, egész regény ez!

I. H. Rosny.

nak fegyházba vagy börtönbe, de a fogházi
szük kosztón én elpusztulok!

Mikor pedig az ügyészség azt indítványozta,
hogy Kállait vizsgálati fogságba helyezték és
ennek az indítványnak megfelelőleg határozott
a törvényszék, Kállai hangos zokogásban
tört ki.

— Mi lesz a gyermekeimből! Mi lesz a
feleségemből! Nekem most Margitára kell
mennem, kenyeret keresni a családomnak!

A fogházőrök sírva vezették el a bodog-
talant.

UJDONSÁGOK.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket,
hogy úgy hátralékban levő, valamint
a jelen negyedre szóló előfizetéseiket
mivelőbb beküldeni sziveskedjenek
hogy a lap szétküldésében fennakadás ne
történjék.

* **Az irgalmasrend generálisa Nagy-
Váradon.** Erdemes vendége volt pár napig a
nagyvárad irgalmasrendnek. Rómából Gasser
Cassian, a rend generálisa időzött itt titkárával
s megvizsgálta a rendházat. A generális tegnap
reggel utazott el Nagyváradról, hol mindent
rendben talált.

* **A kalocsai érsek bérmautja.** Magyar-
kanizsáról írják lapunknak, hogy dr Várossy
Gyula kalocsai érsek két napig itt tartózkodott,
mialatt 7000 lakosnak adta fel a bérmlás
szentségét. Megérkezésekor a határban Vojnits
István megyei alispán és Buday Pál főszolga-
bíró fogadták a községi előjáróság élén. Este
gyönyörű kivilágítás és tűzijáték volt az érsek
tisztelőre. Innen az érsek Adorján községbe
ment, ahol egy napig, azután Zentára megyé-
be, ahol négy napig marad.

* **Kitüntetett gimnáziumi igazgató.**
A király személye körüli miniszter előterjesz-
tésére Pál Gábornak, a csiksomlyói római
katholikus főgimnázium igazgatójának, a tan-
ügy terén kifejtett buzgó és eredményteljes
működése elismerésül a királyi tanácsosi cí-
met díjmentesen adományozta.

* **Áthelyezés.** Grósz József máv. főmér-
nököt Kolozsvárra helyezték át. Grósz József
15 év óta szakadatlanul és előjáróságának tel-
jes elismerése mellett szolgált, a Nagyvárad—
Belényesi és Vaskóhi vonalon s e minőségben,
kivívta mindazoknak a tiszteletét és becsülését,
kik vele egy hivatalosan, mint társadalmi téren
érintkeztek. Ezért igen sokan őszintén sajnál-
ják távozását.

* **Amerikai vendégek Budapesten.**
A polgármester ma két előkelő amerikai köz-
igazgatási szaktérfit látogatását fogadta, akiket
Los Angeles délkalforniai város küldött ki az
európai nagy városok közigazgatásának tanul-
mányozására. Az egyik B. R. Baumgardt, a
délkalforniai tudományos akadémia elnöke, a
másik dr John R. Hayner, a los angelesi vá-
rosi bizottság elnöke, akik kijelentették a
polgármesternek, hogy már a nyugateurópai
városokban hallották dicsérni Budapest mintas-
szerű berendezését és a város szépségét.
Miután bejárták Angol, Francia, Német- és
Oroszországot, Hollandiát, Belgiumot és Ausztriát,
igaz meggyőződéssel állíthatják, hogy Buda-
pestenél szebb várost nem látnak.

* **Utca kövezetek javítása.** Száro-
veszky- és Zöldta-utcaikon nagyon megviselte
a kockakő utburkolatot a nagy forgalom s a
hosszu használat. A városi mérnöki hivatal
most jelentést tett a városi tanácsnak, a ki-
kopott kockakövek kicserélésé iránt. Kéri,
hogy 1000 drb kisebbesi gránitkővet rendel-
jen meg a tanács, 3450 korona költséggel. Egy
kicsit drágának tartjuk, hogy egy db kockakő
3 korona 45 fillérbe kerül. Talán olcsóbb is
kerülne?

* **Beton próbajárda.** Rosenberg Izsó cementárugyáros a Kolozsvári-utcán levő háza előtt beton próba-járdát akar készíttetni, hogy bemutassa a saját rendszerét. A mérnöki hivatal a próbajárda elkészítésének engedélyezését javasolja, annál is inkább, mert úgy is betonjárda van tervezve Kolozsvári-utca. A méreteket azonban a városi mérnöki hivatal adja meg a próbajárdához.

* **Építkezések a hegyen.** Márkus János hegybíró tegnap érdekes jelentést adott be a városi tanácshoz, amelyben rámutat, hogy a nagyváradi szőlőhegyen mintegy 80 házat építettek az utolsó időben minden hatósági engedély nélkül. Kéri e tekintetben a tanács intézkedését, mert ha így népesül a hegy, a jelenlegi hegyőrökkel nem lehet ellátni a postát, hivatalos kézbesítést, közbiztonságot stb. Kéri továbbá, hogy a kiadott építkezési engedélyekről a hegybíró is értesítsék az ellenőrzés végett.

* **Élelmiszerek hamisítása.** A városi tiszti orvosi hivatal odaadó buzgalommal és szigorral jár el a piaci élelmiszerek vizsgálata körül. Igyekeznek ugyan bizonyos oldalról támadni a főorvosokat, azonban a tények nagyon is rációlnak ezekre az alaptalan támadásokra. A mai közigazgatási bizottsági ülésen nemcsak a tiszti orvosi hivatal által maguk ellen kért feyelmi ügy kerül tárgyalásra, hanem egy tejhamisítási dolog, amelyet a tiszti orvosok jelentettek fel. Neufeld Lipót benke pusztai lakos tejhamisítási ügye. És majd minden közigazgatási ülésen jön elő ilyen tejhamisítási ügy, ami nem azt mutatja, hogy a tiszti orvosi hivatalok nem teljesítik kötelességüket. A földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy az élelmiszerekből, sőt a fűszerekből is, különösen ha öröve vannak, üzletekben, boltokban, kimerésekben, piacokon mintákat vegyenek s azokat küldjék el a debreceni m. kir. mezőgazdasági vegyiszerleti állomáshoz vegyelemzés végett. Egyik lap ezt a dolgot is úgy tünteti fel, mintha a rendőrség most az orvosi hivatali mulasztását akarná ezzel is pótolni, holott a miniszter rendeletének végrehajtásáról van szó s éppen a rendőrség a megmondhatója, miért kellett egy hónapig várni a rendelet végrehajtásával.

* **A legtöbb adót fizetők.** A legmagasabb adóösszegeket fizetők névsorát a jövő évi virilisek névjegyzékének összeállítására céljából az adóhivatal elkészítette s az ellen szeptember hó 10-ig lehet felszólalni vagy téves kimutatás miatt, vagy pedig azért, hogy az adót kétszeresen számítsák a törvényben előírt szabályoknak megfelelőleg. Eddig a következők kérték adójuk kétszeres számítását: Harmathy Károly táblabíró, dr Bárdos Imre, Rádl Ödön, dr Waldmann Márk, dr Várnai Ferenc, dr Mihály Lajos, dr Sonnenfeld Zsigmond, dr Gyémánt Jenő, Kiss Elek ügyvédek, Ince Lipót mérnök, dr Grósz Menyhért orvos. — Adóösszegek helyesbítését kérte Ince Lajos vállalkozó.

* **Nemzetközi kereskedelmi kongresszus.** Szeptember 24-én és 25-én Milanóban nemzetközi kereskedelmi kongresszust fognak tartani, amelyre az EMKE is küld képviselőt. A kongresszus napirendjére több nagyszabású tárgy megvitatását tűzte ki. A legfontosabb tárgy, mely megvitatás alá fog kerülni, a nemzetközi posta forgalom reformja, különösen egy nemzetközi bélyegnek meghonosítása. A kongresszus napirendjén szerepelnek még a következő tárgyak: A telefondíjak, váltók és csekkek nemzetközi jellegű szabályozása, a neutrális óceánvonalak berendezése stb. A kongresszus meghívóit most küldötték szét.

* **Negyedmillió deficit.** Kecskemétről jelentik, hogy az évi zárszámadáson kitűnt, hogy a városnak negyedmillió korona deficitje van a rossz termés folytán. Emeli a hiányt, hogy mintegy 167 ezer korona bevétel is elmaradt. E hiány annyival is szomorubb, mert a gazdag nagy alföldi város sose küzdött pénzzavarokkal.

* **A petrozsényi sztrájk.** Petrozsényből jelentik: A sztrájkoló munkások vezetőit a dévai ügyészség szabadlábra helyezte, mert azon tények, melyekkel ők vádoltattak, a járásbíró-ság illetékességéhez tartoznak. Egy nagyobb csoport fel akarja venni a munkát, de összeközöztől tartanak, azért a katonai őrszolgálatot megkezdötték. Valószínűleg holnap vagy holnapután sikerülni fog a középutat a közlekedésre megtalálni. A súlyos sebesültek állapota kielégítő.

* **A megyei közigazgatási bizottság ülése.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt tartotta meg rendes havi ülését. Az ülésen Glatz Antal főispán elnökölt. Az ülés csupa sablinos ügyekkel foglalkozott, melyekben az alispán előterjesztéseit fogadták el. Az alispán ügyköréhez tartozó tárgyak előadása után a főorvos terjesztette elő havi jelentését. A jelentés szerint megyénk közegészségügye kielégítő volt az elmúlt hónapban. A pénzügyigazgató jelentése szerint csupán 6 esetben adta elő magát a fizetésképtelenség és pedig az adó hátralék alapoknál. Az itt előforduló leiratások sem nagyok. Ezeket eltekintve a múlt hónapban a pénzügyi viszonyok is kielégítőek. A királyi tanfelügyelő jelentéseit két ügy kivételével tudomásul vette a bizottság. Két tanító ellen ugyanis több megbotránkoztató esetről kifolyólag fegyelmi vizsgálatot kért indítani a tanfelügyelő. Ezt azonban nem fogadták el, hanem az ügyet a bíróság elé terjesztik, mely ítéletet fog benne hozni. A többi ügyekben az alispán előterjesztéseit fogadták el, minden vita nélkül.

* **Diszes esküvő.** Tegnap déli 12 órakor diszes esküvő volt a várad-velencei r. kath. plébánia templomban. *Középassy* Kálmán méhespusztai földbirtokos vezette oltárhoz bájos aráját *Farkas* Erzsébet Irént, *Farkas* József országosan ismert jóhírű műkertész kedves leányát. Az esketést a család régi jóbarátja: *Gábrily* Lajos plébános végezte s szép beszédet intézett az új párhoz. Násznagyok voltak: *Szmetka* György nyug. igazgató tanító, a menyaszony nagyatyja és *Balogh* Barna honvéd százados. Az esküvő a legszorosabb családi körben tartott meg.

* **Vesztett kutya garázdálkodása.** Tegnap hajnalban a váradi hegyen egy szürke szőrű eb kóborolt. Az eben gyanús tünetek voltak észlelhetők, melyek kétségtelenül bizonyították, hogy a kutya veszett. Kóborlásában egy szénaboglya tövében alvó *Matta* Károly lábát megharapta, majd a mellette levő kutyával marakodott és megfutott. A hegyről Kórház-utcán jött lefelé és a vele szembe jövő *Tóth* János kezefejét szájába kapta és összeharapdálta. *Tóth* erre megmarkolta a kutya fejét és testét lábakkal szorítva tartotta, míg egy rendőr odaérkezett. A rendőr kardot rántott és azzal a kutyát fejen ütötte, mire az ember elbocsátotta. A kutya sebesülése oly jelentéktelen volt, hogy sebével elfutott. A két megmaradt egyént felszállították a Pasteur-intézetbe, a kutyákra pedig a rendőrség negyvennapos ebzárlatot rendelt el. Erre vonatkozólag a következő rendeletet adta ki a rendőrség:

Felhivatnak az ebtartó tulajdonosok, hogy 40 nap alatt kutyájukat az utcára ki ne engedjék és hogyha azon veszettség jelei mutatkoznak, úgy ezen körülményt azonnal a rendőrség tudomására hozzák s annak intézkedéséig is a veszettségre gyanús ebet azonnal ártalmatlanná tegyék.

* **Csemegi Károly özvegye meghalt.** A híres kriminálistának, a büntetőtörvénykönyv tervezőjének, *Csemegi* Károlynak özvegye tegnap éjjel Budapesten 72 éves korában meghalt.

* **Biztonsági pótkerítés.** A mi turulos városházánk Körözs-utca felőli udvaráról egy kőkerítés megmászása után az újvárosi plébánia kertjébe lehet jutni. Néhány elkészedett rab észrevette ezt és ezen az uton próbált szökni a rendőrségi fogházból. A város most, hogy ezt lehetetlenné tegye a kerítésre egy 1 méter magas szurós drótkerítést készített, melyen keresztül teljesen lehetetlen lesz a szökés.

* **Uj városháza Nagyszalontán.** A község képviselőtestülete határozatot hozott, hogy 50 évi törlesztésre 240,000 koronát vesz fel új városháza felépítésére. A határozatot a szalontai szolgabíró most terjesztette be az alispánnak jóváhagyás végett.

* **Grófnó a kolostorban.** Bécsből jelentik: *Chotek* Zdenka grófnő, *Hohenberg* hercegnőnek, a trónörökös feleségének a huga, a *Sacre Coeur* apácák riedenburgi kolostorába lépett be. A kolostorba lépett grófnő most 45 éves és már le is tette a fogadalmat.

* **A színművészeti akadémia tolvaja.** Néhány nappal ezelőtt a színművészeti akadémián következetes tolvajlás nyomára jöttek. Mint értesülünk, a színművészeti akadémia tolvaját elfogták *Szokola* István asztalos személyében, aki a lopott vagy 10 ezer koronát érő Holmiért kapott pénzt löversenyen eljátszotta. *Szokola* rovott multu ember, az ügyészség fogházába szállították.

* **Zigány Árpád ismét fogoly.** A Zeisgröpirat révén ismert *Zigány* Árpád budapesti hírlapíró a brassói rendőrség kedden délután letartóztatta. *Zigány* »Panama-találmányok« cím alatt egy röpiratot irt *Grödelék* ellen. Szándéka az volt, hogy nagyobb összeget zsaroljon ki a cégtől. Ezért tárgyalta is egy *Bloch* nevű egyén utján a céggel és előbb 80,000, majd 30,000 koronát kért annak fejében, hogy a röpiratot ne jelentesse meg. A *Grödel*-cég azonban nem ült fel a zsarolásnak. Tegnapelőtt, mikor *Zigány* és *Bloch* Horn Mórral, a cég képviselőjével tárgyaltak az összeg nagyságáról, *Zigány* a megalkudott 30,000 koronára 2000 korona előleget kért, ekkor azonban előlépett két elrejtett detektív és *Zigányt* letartóztatta. A kihallgatásnál *Zigány* makacsul tagad. *Zigányt* és *Blochot*, mint tudósítónk jelenti, tegnap a fővárosba szállították, ahol nyomban kihallgatták. *Zigány* lakásán megtalálták és lefoglalták a röpirat 498 példányát.

* **Tűz Katonavároson.** Tegnap este Katonavároson, a Malom-utcában kigyuladt özv. *Kasauer* nének, aki állítólag kártyavetéssel foglalkozik, egyik háza, s mivel a ház fából volt építve, porrá égett. A tűz oly rohamosan terjedt a házban, hogy a lakásban levő butorokat is alig tudták kimenteni. A tűznél elsőknek a várad-velencei tűzörség jelent meg s óriási erőfeszítés árán tudta csak megmenteni a szomszédos épületeket. Különösen veszélyeztette a tűz a *Kálmán*-féle istállókat és borszáritót. A katonaság részéről a honvédkészültség vonult ki *Schmidt* Béla főhadnagy parancsnoksága alatt. Majd megjelent *Masziay* Károly parancsnoksága alatt a központi tűzoltóság is. A tüzet este 9 órára lokalizálták. A rendőrség részéről ott voltak *Kemény* Ignác rendőrbiztos és *Becsei* Ignác rendőrőrmester.

* **Találtatott** egy latin szövegű, *Buzás* Viktor névre kiállított keresztlevél. Igazolt tulajdonosa a rendőrség bünygyi osztályánál átvetheti.

* **Tudósítás!** Mivel *Kávé* fajokból ár emelkedés előtt, nagyobb mennyiséget vettem minden versenynél előnyösebb árban adhatom úgy *pörköltve* mint *nyersen* a nagyérdemű vevő közönségnek. *Postacsomagokat* bérmentve küld: *Kádár* János kávé-fűszer és csemegekereskedő Nagyváradon.

TANÜGY.

Érettségi vizsgálatok az állami fő-reáliskolában. *Nátalussy* Kornél kir. tanácsos és tankerületi kir. főigazgató elnöksége alatt f. hó 5-én tartották meg a pótló és javító érettségi vizsgálatokat. Az előbbiekre jelentkezett két katonai főreáliskolát végzett ifjú, az utóbbiakra 16 volt áll. reáliskolai növendék, kik közül azonban három meg nem jelent. Eretteknek nyilvánítottak: Farkas László, Ehrlich Kálmán, Steiner Lajos, Szűts Imre (nagyvárad); Georgievics Szilárd, Ivanovits Mihály (verseci), Herzl Kálmán, Sporea Széver (temesvári); Kemény Lajos (aradi) és Kappel György (katonai) főreáliskolai tanulók.

TÁVIRATOK.

Az orosz forrongás.

Fenyegető állami csőd.

Pétervár, szept. 5. Pétervárról jelentik, hogy a moszkvai városi hatóság a legnagyobb anyagi zavarokkal küzd. A hatóságnak annyi pénze sincs, hogy a tisztviselőket fizethesse. Az állami csőd rövidesen bekövetkezik, mely Oroszország politikai és gazdasági pusztulását vonja maga után. A pénzügyminiszter tétlenül nézi az állapotokat és csak egy csodában bíz, mely a helyzetet megjavítja.

Bombamerénylet.

Riga, szept. 5. Rigából jelentik: Egy zsúfolt vasúti kocsi ellen, melyet a sztrájk miatt rendőrök kísértek, bombamerénylet következett el. Egy utas meghalt, több rendőr megsebesült.

Erőszakos fogolyszabadítás.

Varsó, szept. 5. Hat őt álló katona a múlt éjjel agyonlőtte a várbörtön igazgatóját. A katonák ezután kifeszítették a börtön helyiségek ajtóit, az éjjeli őreket megkötözték és a forradalmi szervezet 56 tagját kiszabadították. A zendülő katonák a kiszabadított foglyokkal elmenekültek.

A varsói állapotok.

Varsó, szept. 5. A városban óriás mértékben folyik a házkutatás. Egyes városrészeket katonaság vesz körül s az utcán mindenkit szigorúan megmotoznak. Naponként több száz embert hurcolnak börtönbe. A rendőrség rendeletet adott ki, hogy bérkocsiban kettőnél több embernek nem szabad ülni. Számos lakó egyáltalán el sem hagyja a lakását.

Whitte Péterhoffban.

Pétervár, szept. 5. Whitte a legszigorubb inkognitóban Péterhoffba érkezett.

Katonai diktatura.

Pétervár, szeptember 5. A diktatura tervet ugylátszik egyelőre elejtették. Stolypin egy közvetlen hozzáintézet kérdésre kijentette, hogy a cár a katonai diktaturát most nem akarja felállítani.

Japán fegyverkezése.

London, szept. 5. A Morning Post jelenti, hogy Japán a koreai parton két erős tengeri várat fog építeni, az egyiket Port Lazarevben, a másikat Sin-Hájban. Port Lazarevnek rendkívül kedvező a stratégiai fekvése és kitűnő a kikötője. Még fontosabb Japánra nézve a Cszimával szemben levő Sin-Háj, melynek megerősítésével az egész tengert egészen Szimonszeriig hozzáférhetetlenné fogják tenni.

EGYESÜLETEK.

A kath. kör ülése.

A nagyvárad kath. kör választmánya tegnap este ülést tartott, *Palotay* László pápai praelatus elnöklete alatt s *Dus* László, dr. *Vucskics* Gyula, dr. *Hoványi* Gyula, *Frankó* Endre, *Stark* Gyula, *Tóth* Márton, *Szilágyi* Dózsa, *Jelinek* Ferenc, *Szeitz* Benő és dr. *Imrik* Gusztáv jelenlétében. A választmány lelkes örömmel vett tudomást arról, hogy a kör nagynevű védnöke és jótévője: dr. *Szmercsányi* Pál megyés püspök hosszú távolléte után hazaérkezett s elhatározta, hogy *Ő* Excellenciáját üdvözlö.

Elhatározta, hogy özv. *Gerliczy* Félixné, 40 éves jubileuma alkalmából szeptember 13-án küldöttség által üdvözlö.

A budapesti kath. nagygyűlésre a kör képviseletében *Palotay* László elnök és dr. *Hoványi* Gyula vesznek részt; ezekenkívül a kör tagjai közül is számosan jelennek meg az orsz. nagygyűlésen.

Tudomásul vették a Szent László ünnep lefolyásáról tett jelentést s elintézték a folyó ügyeket.

Új tagul felvették *Garay* Sándor kapucinusrendi áldozárt.

Biharvármegyei népnevelési egyesület gyűlése. A Biharvármegyei Népnevelési Egyesület választmánya ma (csütörtök) d. u. 5 és fél órakor az egyesület helyiségében (Nagy-piac tér, közs. polg. fiúiskola épület földszint 10. ajtó) gyűlést tart.

Önkéntes tűzoltók Tépén. A derecskei járáshoz tartozó Tépe községében általános mozgalom indult meg egy önkéntes tűzoltó egyesület megalakítása végett. Az erre vonatkozó alapszabályokat most terjesztette be a főtisztviselő az alispánhoz az illetékes fórum elé juttatás végett.

MULATSÁG.

Szépségverseny. A hivatalnokok táncestélyén igen ügyes ötletet fog az e hó 8-án tartandó Hivatalnok Egyesület hangverseny és táncmulatságának rendezőse az estély keretén belül megvalósítani. Ugyanis, hogy a szünóra sablonos, bántó unalmát megtörje, tervbe vette, hogy a szünóra tartama alatt női szépségversenyt rendez. Két díj van kitűzve. Egyiket a legszebb nő fogja kapni, a másikat pedig első díjként adja a rendezőség. Az ajándék tárgyak *Dénes* Béla China-ezüst raktárának kiskapucijában vannak kiállítva. A szépségverseny szavazás utján fog eldönteni. A rendezőség e célból 10.000 darab szavazólapot nyomtatott. Egy lap ára 10 fillér. Ezek a szavazólapok kaphatók minden jobb üzletben. Az első tárgyat kapja a legtöbb szavazattal bíró, a másodikat pedig az, akinek utána sorban a legtöbb szavazata lesz.

Igazságszolgáltatás.

Kalmár Antal felségsejtési pöre. Harmadfél év előtt a budapesti esküdtbíróóság elítélte *Kalmár* Antalt az ismert történelmi publicistát, egy közjogi munkának néhai *Bekics* Gusztáv egy munkájának megkritizálásáért, mivel a kritikában számos felségsejtő passzus volt. Az esküdtszék királlyáértés miatt egy havi fogságra ítélte és elrendelte a könyv illető passzusainak elkobzását. *Kalmár* a fogságot leülvén második rendkívüli kiadást rendezett kiadójával együtt. Ehhez először is irt és ebben leközölte az ügyészi vádiratnak azt a részét, amely az első kiadásban bírói ítélettel sujtatott. Az ügyészség újra vádat emelt ellene és az első főtárgyaláson *Kalmár* azzal védekezett, hogy az 1848. XVIII. szakasza

megengedi a bírói végzéseknél hivatalos szellemben való leközölését.

A bíróság ekkor felmentette, amit a tábla is helyken hagyott, de a főtárgyalás semmiségi panaszt jelentett be és a Kuria ma Tarnay bíró előadása alapján *Kalmárt* 3 havi, *Rényi* Károlyt 1 havi államfogházra ítélte. Indokolásában kiemeli, hogy a bírói végzés leközölése nem történt hivatalos szellemben, hanem az előszóban újra lenyomattak a felségsejtő kijelentések és újból közölték az ügyészi vádirat alakjában.

NYILTTÉR.

Helyi és vidéki telefon 217.
Iskolás gyermekeknek
Cipő, kalap, fehérnemű
s egyéb alsó ruházati
cikkek a legolcsóbban szer-
kezhetők be.
Leitner László
üzletében.
NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca.
Alapított 1878.

Bercencei szilvát

pálinkafőzésre, hektolite-
renként hat koronáért
vásárol az Érmelléki részv.
társaság, Nagypiac-tér 10. sz.
1739.

KÖZGAZDASÁG.

Vásár áthelyezés. Hivatkozással a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur 39009-906 sz. leiratára van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a nevezett miniszter ur megengedte, miszerint B.-ujfalu községben a f. évi október hó 3-án eső országos juh, sertés és kirakó vásár valamint az október 4-ére eső országos ló, szarvasmarha és kirakóvásár ez évben kivételesen egyszerre, egy napon azaz f. 1906 évi október hó 3-án tartassék meg. A nagyvárad kir. ügyészség a nagyvárad ki. t. széki fogház helyiségének fűtésére az 1907 január 1-től 1907 decemberig szükséges 597 m3 tüzfifa 364 q salgótarjai kőszén szállításának biztositására pályázatot hirdet. Pályázat határidő 1906. szeptember hó 24. Nagyvárad, 1906 szeptember hó 4. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: *Huzella* Gyula kir. keresk. tanácsos, elnök. Dr. *Sarkadi* Lajos, titkár.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Üzlet áthelyezés.

A Fekete Sas szálloda épületének lebontása miatt

katonai és polgári

szabó-üzletemet

Fő-utca, Orsolya-zárda-épületbe helyeztem át.

A n. é. közönség és vevőim további nagybecsű bizalmát kérem kitűnő tisztelettel

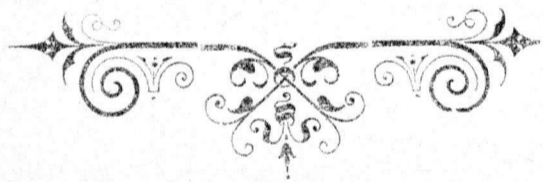
Sz. Kocsis János,

katonai és polgári szabó. 1741.

Baross-utca 60—sz. házban egy modern uri lakás fürdőszobával s a hozzátartozó mellékhelyiségekkel **1906 november 1-től**, valamint ugyanott egy udvari magtár és aszfaltozott pincehelyiség minden órán kiadó.

Értekezhetni a Polgári takarékpénztár részvénytársaságnál **Kossuth Lajos-u. 4 sz.**

Réti Takarékpénztár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Nagy-Váradon.

Lebonyolít mindenféle bankügyletet u. m. **váltókölcsönt nyújt**, jelzálogkölcsönt ad kamatatokra, betéteket elfogad: ..önyvre, 5-1/2% mellett és folyószámlára, valamint folyószámla kölcsönöket nyújt

Konvertál kölcsönöket előnyös kamatláb mellett, előleget nyújt érték-papírokra, kézi zálogokra stb.

Az intézet **Szaniszló-u. 61. sz.** alatt Uri és helyisége **Szaniszló-u.** sarkán Grósz Sándor házában van.

HIRDETÉSEK

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTÚL“

kiadóhivatalában.

!! Még csak pár napig !!

Cirkus K. Lipót

Nagyváradon, Nagypiac téren.

Ma, csütörtökön, szeptember 6-án, este 8 órakor

nagy diszelőadás.

Csak 5 napig vendégfellepte az első magyar

„Liliputi csapatnak“

4 hölgy és 4 ur, (törpék) Abdul Hamid szultán 3 Felseje udvari művészei.

Pénteken este 8 órakor **High-Life estély.** Szombat és Vasárnap 2—2 előadás, d. u. 4 és este 8 órakor az ismert helyárrakkal.

Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünket idegenbe, hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményű

BÚTOROYAT

gyári árban, kezeség mellett a

Magyar Műbútorgyár Részvénytársaságnál

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető; PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata. Kívánatra tervek és költségvetések. — Telefon 421 szám.

HAAS FÜLÖP és FIAI

szőnyeg és butorszövet gyárosok.
Magyar kir. udvari szállítók.

Nagyvárad, Fő-utca, az új Rimanóczy-palotában.

Biharmegye és Nagyvárad közönségének ajánlja szíves figyelmébe

dusan felszerelt raktárát.

Eredeti keleti szőnyegek nagy választékban a legolcsóbb áron.

Továbbá minden egyébmű szőnyegek, futószőnyegek, linoleum kókusz-futók, kókusz-lábtörölők, kerevet átválók, angora kecskebőrök és erdélyi pokrócok.

PAPIRKÁRPITOK

ugymint: szalon, uri-, ebédlő-, hálószobáknak legújabb styll szerint. Agy-, asztal, flanell-, koci- és utazótakarók, függönyök és portierek minden minőségben és árban.

Butorszövetek

a legelegánsabb, valamint a legegyszerűbb kivitelben. Jutányos árak mellett.

Haas Fülöp és Fiai

gyárosok, m. kir. udvari szállítók. Fő-utca. Rimanóczy-palota.

Hinsenkamp Ernő

műszaki iroda.

Ganz és Társa motorosztályának, valamint Drössler Károly pozsonyi gépgyárának kerületi képviselője **Nagyváradon, Tisza Kálmán-tér 3 szám.**

Legjobb szerkezetű benzin-, szivó-, gáz- és légszusz motorok 1—200 lóerőig. — Gazdasági gépek

KIVÁLÓ KITÜNŐ VETŐGÉPEK, BORSAJTÓK,

cséplőkészletek motor és gőzhajtással — Malom és olajgyar berendezések stb. kaphatók. Minden a gépszakmába vágó munka u. m. szakértői vizsgálat és vélemény, becslés, tervezés elvállaltatik.

Eladó ház.

Olaszban a Lukács György-utca sarkán levő 1-ső számú, három utcára néző sarokház, hol ma szálloda és vendéglő van, tehermentesen szabad kézből eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

A világ legnagyobb mozgófénykép-vállalata, a kinematográfok királya, a Narten-féle Bioskop

Nagyváradon a VASÁRTÉREN szeptember 1-étől felépített óriási csarnokában minden másodnap új műsorral **szenzációs előadásokat tart.**

Műsor:

Csütörtök, szeptember 6-án.

Port Arthur körül — Egy japán ezred elutazása — Japán gyakorlatok — Egy japán temetés — A kényszer munkások — Idomított papagályok — Baby a fürdőben — Londoni állatkert — Gambotscha király és háremhölgyei — Szerencsétlen 13 nap — Tolvaj az élelőkamrában — Képviselő választás — Szaladók a kenyérért — Élő virág (színezett) — Gyermek a fu nevelő intézetben — Sok láрма semmiért — Éjjeli bűvészet — Női fejdíszek (színezett) — Mikor az urak nincsenek otthon — Vadászat a paróka után

Az előadásokon a cs. és kir 37-ik gyalogezred zenekara játszik.

Előadás kezdete este 8 órakor. Pénztárnyitás este 7 órakor. Vasár- és Ünnepnapi 4 és 8 órakor. Helyárak: Számozott I. hely 1 kor, II. hely 60 fill, III. hely 40 fillér. Fenttartott páholyülések (4 személyre) 4 kor. előjegyezhetők a Bioskop nappali pénztáránál. Műsorváltozás fentartva.

Kiváló tisztelettel

Narten György,
magánmérnök, tulajdonos.

Saját gyártmányu iskola cipőinket

ajánljuk a nagyérdemű közönség szives figyelmébe, ugyszintén a legfinomabb kivitelű női és férfi cipőinket, melyek saját gyárunkban készülnek

a legocsóbb árak mellett.

Tisztelettel:

Nádor Henrik és Társa,

Helybeli és vidéki telefon 63.

1755.

Nagyplac-tér, Kereskedelmi palota.

Figyelem.

A közelgő iskolai évre tanintézetekbe menő gyermekek és leánykák számára szükségelt teljes fehérnemű-felszereléseket, paplanokat, trikókat, harisnyákat, zsebkendőket a t. közönség a legjutányosabb árakon szerezheti be az

Alkalmi Áruház-ban

Nagyváradon, Fő-utca Rimanóczy-palota.

Nagy választéku újdonságok ruhakelmékben, selymekben, női és férfi fehérneműekben vászon és asztalneműekben. Nagy mennyiségű szövet és selyem maradékok minden elfogadható árban. — Kérem a t. közönséget áram olcsóságáról meggyőződni. Tisztelettel

SZÉKELY JENŐ.

Üzlet áthelyezés!

A már 18 év óta fennálló óra — ékszer és látsszer üzletem, óra javító műhelyem a Fekete Sas szálloda épületének lebontása folytán

Fő-utca Orsolya zárda épületébe

(Kiss Dávid dohány tőzsdéje során.) helyeztem át, s azt Szilágyi Géza és Társa törvényszékiileg bejegyzett cég alatt folytatom. Raktáromon menyegzői, keresztelési, bérnálási, névnapi s más alkalmakkori ajándék tárgyak igen izléses választékban találhatók.

A n. é. közönség szives bizalmát továbbra is kéri

kiváló tisztelettel
Szilágyi Géza órás
Fő utca

Egy tanonc felvétetik.

Tisztíts csak
Globusz
fémtisztító kivonattal

Vallerstein Fülöp Fiai Nagy-Várad Bémer-tér.

Két nagyobb áruraktár megvétele azon kellemes helyzetbe juttatott bennünket, hogy

intézetek és iskolákba jövő fiu és leánygyermeknek

szükségrendő mindennemű fehéreneműeket, harisnyákat, zsebkendőket, eddig még nem létezett **olcsó szabott árak** mellett szolgálhatunk. Ugyanezen alkalommal értesítjük n. b. vevőinket, hogy

viisszamaradt nyári raktárunkat

saját bevásárlási árunkon alul, tehát gyári áron alul elárusítjuk.

Szőnyegek, függönyök, ágy és asztalterítőkből, felhalmozott izléses raktárunk mélyen leszállított árakon.

Asztalneműek és vásznakban a legjobb gyártmány.

Szővetek, diszek, csipkék minden elfogadható árban. — **Confectio** raktáram, különösen közhasználatra való darabok minden versenyt felülmúlnak.

Olcsó, szabott árak minden darabon jelezve és **ezenkívül** még készpénz vásárlásnál

5 % árengedmény.

Postai rendeléseknél a meg nem felelő árukért a pénzt visszaadjuk.

Tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai.

Madracok és paplanok mérték szerint.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.

A NAGY végeledás

már folyó évi október hó 15-én berekesztetik
SPITZER TESTVÉREK zöldfa-utcai üzletében.

Az idő rövidsége kényszerít, hogy a még meglevő
kelmék árait újból tetemesen leszállítsuk és most
már minden árért

a beszerzési áraknál sokkal olcsóbban is eladjuk.

Különös figyelem!

Női őszi felöltők még olcsó árban is!

Női kosztüme és fekete szövetek fél árban is!

Az összes téli posztók és barketek minden árért!

Függönyök és ágyterítők részben fél ár!

Szőnyegek az ár egyharmada elengedésével!

Közismert jó rózsahegyvi vásznak, késmárki abroszok, szervieták, törülközők, Schroll-féle finom siffonok, finom fehér pike barketek *bármily olcsón is* eladatnak.

Maradékok félárban

Férfinkek és galériók.